

Sats på ungdomshelse

TEKST

Bjørnar Olsen

PUBLISERT 1. juli 2016

Regjering og Storting har merket seg uroen i mange unges sjelsliv. Nylig stilte en samlet helse- og omsorgskomiteé seg bak en tverrsektoriell og økonomisk forpliktende opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse. Rett etter lanserte regjeringen «#Ungdomshelse – en strategi for ungdomshelse 2016–2021». Samlet sett gir det grunn til å forvente at «ord blir til handling», slik samarbeidsorganet Unge funksjonshemmede uttrykker det i strategiens forord.

Psykisk helse slår mot en på nær hver side i regjeringens femårsplan. Da er det lett å tenke at det er opp til helseministeren å ta det videre. Men strategien er forankret i syv departementer, og forplikter blant annet barne- og familieministeren, kunnskapsministeren og arbeids- og sosialministeren til å gjøre unges psykiske helse til en sentral del av sitt realpolitiske virke.

«Når syv ministre stiller seg bak strategien, gir det også håp om at den mektigste ministeren – finansminister Siv Jensen – følger opp sine kollegers strategi»

Den tverrsektorielle satsningen gir også flere verktøy for å korrigere den individrettede slagsiden som lett oppstår når behandlingsparadigmet får råde grunnen. Når det i strategien heter at ungdom «må lære å ta ansvar for egen helse og ta riktige helsevalg», kan det med fordel legges til at unge også må lære når de *ikke* skal ta ansvar. Ellers blir brukermedvirkning raskt en ansvarspulverisering fra det offentlige helsevesens side, slik Elisabeth Swensen skriver i denne utgaven (se side 558).

Like lite som at unge bør ta alt ansvar selv, trenger helseministeren å ta ansvar for alt som handler om psykisk helse. For også de andre ministrene forplikter seg med denne strategien til å være på ballen. Når LO-leder Gerd Kristiansen i juni-utgaven spør om ungdom får diagnoser, men egentlig trenger hjelp til arbeid, utdanning og økonomi, handler det om psykisk helse. Men det er arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen som har ansvar for mange av svarene. Akkurat som det er barne- og likestillingsminister Solveig Horne som har et politisk ansvar for å

reducere antall unge som utsettes for grov vold fra sine foreldre (hvert femte barn under 18 år) eller utsettes for seksuelle overgrep før fylte 18 år (15 prosent).

Når syv ministre stiller seg bak strategien, gir det også håp om at den mektigste ministeren – finansminister Siv Jensen – følger opp sine kollegers strategi slik at det følger med midler til handling. De økonomiske argumentene er like overbevisende som de menneskelige: Strategiforfatterne argumenterer selv med nobelprisvinner James Heckman, som forteller at investering i utdanning, oppvekst og helsetjenester for barn og unge er samfunnsøkonomisk svært lønnsomt. Da gjelder det for regjeringen å faktisk investere i det de syv ministrene i fellesskap omtaler som «den største ressursen vi har. Ungdom nå til dags.»

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 53, nummer 7, 2016, side 505

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør